

مستندات قرآنی محتوای دعای ندبه - حمید سلیم گنبدی
علمی - ترویجی
فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه
سال هفدهم، شماره ۶۵ «ویژه قرآن و حدیث»، زمستان ۱۳۹۸، ص ۶۵-۸۹

مستندات قرآنی محتوای دعای ندبه

* حمید سلیم گنبدی

چکیده: این مقاله به توضیحات کلی در باره آیین‌های عبادی روز جمعه به ویژه دعای ندبه پرداخته، ده‌ها کتاب و مقاله و پایان‌نامه در باره دعای ندبه شناسانده، و ۱۰۴ آیه را که با محتوای دعای ندبه ارتباط دارند، بر اساس کتاب توثیق دعاء الندبة فهرست کرده است.
کلیدواژه‌ها: دعای ندبه؛ روز جمعه؛ منابع مربوط به دعای نوبه؛ توثیق دعاء الندبة (کتاب)؛ آیات مرتبط با دعای ندبه.

---

*. عضو هیئت علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، دانشجوی دوره دکتری دانشگاه آزاد، واحد تهران شمال hsalimgandomi@yahoo.com

دعا در فرهنگ بلند پایه شیعی، آمیزه‌ای از حکمت استوار الهی، عاطفه عمیق انسانی، عبودیت مخلصانه راستین، ژرفانگری در درون، آینین زندگی در دنیا و نگاهی درست به روز بازپسین است. عناصر این درون‌ماهیه چنان با تار و پود ولایت اهل بیت علیهم السلام به هم می‌آمیزد و تفکیک آنها از هم کاری دشوار بلکه محال است.^۱ دعای ندبه از ادعیه معروف و مشهور است که ویژگی کلی دعاهاش شیعی را در حدی بالا دارد و در ایام و اوقات خاصی فضیلت خواندن آن بسیار سفارش شده است. روزهای جمعه و اعياد غدیر و فطر و قربان خواندن این دعا توصیه شده است

علامه مجلسی در کتاب زاد المعاد با سند معتبر از امام صادق علیه السلام روایت می‌کند: خواندن دعای ندبه در اعياد چهارگانه یعنی روز جمعه، عید فطر، عید قربان و عید غدیر مستحب است.^۲

این دعای شریف را محدث نوری در تجیه الزائر از کتاب مصباح الزائر سید بن طاووس و از کتاب مزار محمدبن مشهدی با همان سند علامه مجلسی روایت کرده و اضافه نموده که خواندن آن در شب جمعه مستحب است همانگونه که در اعياد اربعه استحباب دارد.^۳

در فرهنگ دینی روزهای هفتہ متعلق به حضرات معصومین علیهم السلام و به نام آنها مزین شده است و زیارات و ادعیه خاص هر یک از معصومین علیهم السلام در روزهای معین شده به نام آن بزرگواران سفارش شده است. در این میان، روز جمعه به

۱. طالعی، عبدالحسین. درس‌هایی از دعای ندبه، ص۴.

۲. زاد المعاد ۴۹۱ به نقل مجتبه‌ی، سید مرتضی. صحیفه مهدیه ص ۲۴۱.

۳. مجتبه‌ی، صحیفه مهدیه، ص ۲۴۱ به نقل مکیال المکارم ۳/۹۳.

حضرت مهدی نسبت داده شده است.^۱

دعای ندبه در یک نگاه کلی زمزمه انتظار آن امام همام است که خدای عزیز حکیم، گشایش امور تمام نیکان و پاکان و انبیاء و اوصیاء را به دست گره‌گشای او سپرده است.

صدرالاسلام همدانی در کتاب تکالیف الانام می‌گوید: از خواص دعای ندبه این است که هرگاه در جایی با حضور قلب و اخلاص تمام و توجه به مضامین عالی آن خوانده شود، عنایت و توجه امام زمان علیهم السلام را به آن مکان جلب می‌کند بلکه باعث حضور حضرتش در آنجا می‌گردد، چنان که در بعضی جاها اتفاق افتاده است.^۲

این نوشتار در سه بخش تنظیم شده است: بخش اول به اهمیت اجتماع و گرد هم آمدن در صبح جمعه پرداخته شده و به برخی روایات در فضیلت روز جمعه اشاره شده است.

بخش دوم اشاراتی به اهتمام و توجه عالمان و بزرگان به خواندن دعای ندبه شده. برخی از اسناد مربوط به این اهتمام بیان شده و دعای ندبه به لحاظ سند بررسی شده است.

بخش سوم این مقاله که بخش اصلی مقاله است با استناد به کتاب «دعاء الندبة و توثيقه من الكتاب و السنة» تحقیق و نشر مؤسسه الامام الهادی علیهم السلام، با نگاهی کلی به مفاهیم و محتوای دعای ندبه، مستندات قرآنی دعای ندبه را طی یک جدول گزارش می‌دهد.

۱. صحیفه مهدیه، تألیف سید مرتضی مجتبه‌ی سیستانی؛ ترجمه مؤسسه اسلامی ترجمه. نشر الماس ۱۳۸۶، چاپ نهم ص ۲۳۹-۲۳۸

۲. همدانی، صدرالاسلام، تکالیف الانام فی غيبة الامام ۱۹۷.

۱. اجتماعات روز جمعه

صرف نظر از هرگونه بحث و بررسی در باره دعای ندبه، موضوع اجتماع شیعیان و محبان اهل بیت علیهم السلام در روزهای جمعه و در اعیاد بزرگ بسیار حائز اهمیت و با شکوه و پر عظمت است.

۱-۱. برکات اجتماعات جمعه

در اجتماعات جمعه همراه با دعای ندبه و عرض ارادت به ساحت مقدس حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشریف، فعالیت‌ها و خدمات فرهنگی متنوعی انجام می‌شود که به اجمال به برخی از برکات و آثار مثبت اجتماع صبح جمعه اشاره می‌شود:

۱-۱-۱. فضای معنوی: اغلب این اجتماعات جمعه در مساجد و در مکان‌های مقدس دینی برگزار می‌شود و دوستداران حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه الشریف صبح جمعه را با یاد حضرتش، با حال و هوای معنوی و نشاط روحی خاصی آغاز می‌کنند.

برخی از این نشست‌های معنوی در منازل نیز برگزار می‌شود که باز هم نتایج معنوی و آثار مثبت رفتاری و اخلاقی به همراه دارد. محدث نوری تأکید می‌کند که دعا و زیارت، آداب مخصوص به خود را دارد که اگر به خوبی مراعات شود و همراه با نیت پاک و خلوص دل باشد، نتایج و برکات اخلاقی و رفتاری بسیاری خواهد داشت.^۱

۱-۱-۲. امیدآفرینی و آینده نگری: مقاهم و محتوای ارزشمند دعای ندبه همه امید بخش است؛ مانند: حمد و ثنای الهی، مروری بر وقایع و تاریخ اسلام، مصائب اهل

۱. آداب زیارت: منتخب تحیة الزائر / محدث نوری؛ تصحیح و تحقیق محمدحسین صفاخواه، عبدالحسین طالعی، - تهران: ابرون، ۱۳۷۸.

بیت علیؑ با تأکید بر مصیبت جانگذار کربلا، ترسیم برخی ویژگی‌های دلنشین و عدالت محوری دوره ظهور، پرورش امید به آینده با نگاهی مثبت در دل و جان مؤمنان ایستادگی در مقابل بی‌عدالتی‌ها و سختی‌ها و نامالیمات روزگار، تلاش مستمر با اطمینان و اعتماد به آینده‌ای روشن.

۱-۱-۳. گسترش فضائل اخلاقی و رفتار نیک:

از نشانه‌های قبولی زیارت و دعا، توبه و استغفار، تغییر اخلاق و تمایل قلبی به رفتار و خلق و خوی نیکو است.

محدث نوری ضمن بیان آداب زیارت، می‌نویسد:

«بهتر کردن حال و کردار و گفتار خود را بعد از فراغ از زیارت از آنچه دارا بود از آنها پیش از زیارت. چنانچه شهید اول و مجلسی^۱ و غیر ایشان ذکر نمودند و فرمودند: "در حرم مطهر توبه کند و عزم نماید بر ترک". نوری می‌افزاید: این مطلب اگرچه از آداب شمرده شده و لکن بهتر آنکه از علامات و دلالات قبولی زیارات محسوب دارند، چنانکه در سایر عبادات مرغوبه مثل نماز و روزه و حج چنین است.^۲ چه اگر زائر زیارت‌ش قبول نشود گناهانش آمرزیده نشود و چون آمرزیده و بی‌گناه شد البته اطوار و افعالش تغییر کند».^۳

در باب ادعیه نیز یکی از آثار و برکات ادعیه حرکت به سمت خلق و خوی نیک است. در همه جوامع، هزینه‌های بسیار زیادی انجام می‌شود تا جامعه نسبت به ارزش‌های اخلاقی و انسانی علاقه‌مند و پایبند شود. حضور در جلسات دعای ندبه

۱. الدروس الشرعية/ شهید اول، ۲۴/۲؛ و تاسعها: احضار القلب في جميع احواله مهما استطاع و التوبه من الذنب والاستغفار والاقلاع..... و ثانى عشرها: ان يكون الزائر بعد الزيارة خيرا منه قبلها فانهَا تحظى الاوزار اذا صادفت القبور.

۲. مستدرک الوسائل ۱۰/۱۰-۱۶۷-۱۶۵ باب ۱۷.

۳. آداب زیارت: منتخب تحیة الزائر/ محدث نوری؛ تصحیح و تحقیق محمدحسین صفاخواه، عبدالحسین طالعی،- تهران: ابرون، ۱۳۷۸. ص ۱۹۵-۱۹۶.

بستر لازم برای ایجاد فضای معنوی مطلوب و حرکت به سمت ارزش‌های والای اخلاقی و انسانی را مهیا می‌سازد.

۴-۱-۱. دانش افزایی: در بسیاری از این اجتماعات معنوی، با سخنرانی‌ها و گفتگوهای علمی، زمینه‌های دانش افزایی فراهم می‌آید.

۴-۱-۲. اطعام: سفره‌های عمومی زمینه‌ای است برای تقویت همبستگی اجتماعی و پیوندهای دوستانه با هم. همین بخش از مراسم، اگرچه به ظاهر پرداختن به امور خوردن و آشامیدن جسمی است اما با توجه به نیت‌های پاک فضای معنوی خاصی را ایجاد می‌کند.

۶-۱-۱. حل و فصل مشکلات: در بسیاری از این اجتماع‌ها، فضای همدردی و مشارکت در حل و فصل مشکلات اقتصادی و معیشتی و اجتماعی، ایجاد می‌شود و میزان مشارکت برای کمک به حل مشکلات اجتماعی/ اقتصادی به قدر قابل توجهی افزایش می‌یابد.

۶-۱-۲. مشارکت در امور خیریه: در برخی از این اجتماعات، اقدامات مفید در جهت امور خیریه صورت می‌گیرد.

۶-۱-۳. نکته مهم: شرط اساسی برای حصول این نتایج و برکات، مدیریت و برنامه‌ریزی مناسب در این اجتماع و گرددۀ‌ایی است. بدون این شرط، ممکن است آثار زیان بار و منفی از جمله اتلاف وقت، سرخوردگی، ناامیدی و... نیز پیش آید. هدف از یادآوری و تأکید بر نتایج و برکات اجتماعات جمعه بررسی آن از نگاه علمی است، بدین معنا که این اجتماع هفتگی " فرصتی است بسیار مطلوب و مستمرکه با وجود فضای معنوی ایجاد شده به برکت محتوای دعای ندبه و شوق خدمتگزاری به محضر صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، با برنامه‌ریزی و مدیریت می‌تواند بهره‌های فراوان برای فرد و جامعه داشته باشد."

به نظر نگارنده، جای آن دارد که این موضوع به عنوان پایان‌نامه دانشگاهی مطرح و از زوایای مختلف به آن پرداخته شود. تا نتایج و آثار این فرصت در سطح ملی و بین‌المللی به زبان علمی ارائه شود.

۱-۲. فضیلت روز جمعه در روایات

روز جمعه از مهمترین و با فضیلت‌ترین روزهای هفته بشمار می‌رود که متعلق و منتبه به صاحب عصر حضرت مهدی (عج) و به عنوان روز زیارتی ایشان است که البته در همین انتساب به حضرت مهدی (عج) نیز عنایت ویژه‌ای است که عارفان و مقربان حضرتش را بر آن عنایت، اشارتی است.

علامه امینی در فصل سوم کتاب «المقاصد العلية في المطالب السننية» مطالبی در فضیلت روز جمعه با استناد به روایات بیان کرده که به خلاصه مضمون برخی از این روایات همراه با منابع آنها اشاره می‌شود.^۱

روز جمعه روز جمع خلائق برای اخذ میثاق از همه پیامبران و مردم بر نبوت پیامبر خاتم حضرت محمد ﷺ و امام علی علیهم السلام است و به همین جهت روز جمعه نامگذاری شده است. (اماکن شیخ طوسی ص ۶۸۸ رقم ۱۴۶۱، بحار الانوار ۲۶ / ۳۰۹)

روز جمعه روز صلوات بر محمد و آل محمد ﷺ است و صلوات بر ایشان به نوعی در معنای تجدید عهد و ميثاق و تعهد بر وفای به آن است. (معانی الاخبار ص ۱۱۵)

روز جمعه به عنوان سید ایام و روز شاهد است. که خداوند، از میان روزها برگزیده است. بهترین روزی که خورشید در آن طلوع می‌کند. در آن حسنهات و سیئات مضاعف می‌شوند. هر آن کس که حرمت جمعه را کوچک شمارد و حق آن را ضایع گرداند، بر خداوند است که وی را در آتش جهنم قرار دهد مگر اینکه

۱. کتاب المقاصد العلية في المطالب السننية، عبد الحسین امینی، تحقیق سید محمد طباطبائی یزدی. قم: دارالتفسیر، ۱۴۳۴ق. ۱۳۹۲=، ص ۱۸۴-۱۸۸.

توبه کند.»

۲. اهتمام و توجه نویسنده‌گان و دانشمندان به دعای ندبه

شماری از اهل نظر کتابها، رساله‌ها، مقاله‌ها و پایان نامه‌هایی در باره دعای ندبه

نوشته‌اند؛ از جمله:

الف. پایان‌نامه:

بررسی مبانی قرآنی دعای "ندبه" / پژوهشگر مرضیه عامری، استاد راهنمای منصور پهلوان، استاد مشاور احمد رضا غایی. - تهران ۱۳۸۲ ح، ۲۴۸ ورق.

معارف نهفته در دعای ندبه و منابع آن / نگارش نجمه مودتی؛ استاد راهنمای محمد مهدی مظاہری؛ استاد مشاور بابک فرزانه. (کارشناسی ارشد): علوم قرآن و حدیث. - تهران، ۱۳۸۷. ن، ۲۳۰ ورق. دانشگاه آزاد اسلامی. واحد تهران شمال. دانشکده الهیات و معارف اسلامی.

ب. کتاب‌ها (به ترتیب الفبای عنوان):

آوای جموعه در دعای ندبه همراه با ترجمه، شرح و تفسیر دعا/ جعفر رفیعی. اصفهان: بصائر، ۱۳۸۴. (۱۲۷ ص). اصفهان: یاران قائم، ۱۳۸۵. ۱۴۴ ص.

امید متنظران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، دعای ندبه از دیدگاه معصومین علیهم السلام / مهدی مهدوی. - قم: دانش هوشیار، ۱۳۸۱. ۳۰۷ ص. جدول. واحد تحقیقاتی انتشارات عالمه. قم: عالمه، ۱۳۹۰. ۱. ۳۰۱ ص.

انوار الولاية: مناقشة للشبهات المثارة حول دعاء الندبه/ الشیخ لطف الله الصافی. بیروت: دارالهادی للطباعة و النشر والتوزیع، م ۱۹۹۸ = ب.ق ۱۴۱۹ = ۱۳۷۷ = ۱۴۹ ص.

این (شرح و تفسیر لمقاطع هامه من دعاء الندبه)... / مؤلف محمد الصادقی الطهرانی. قم: شکرانه، ۱۳۹۰. ۵۲ ص.

با دعای ندبه در پگاه جموعه: (نقد و بررسی اشکالات سندی و محتوایی دعای

ندبه) / علی اکبر مهدی پور. تهران: موعود عصر (عج)، ۱۳۸۷. ۱۹۲ ص. چاپ قبلی: نشر موعود عصر، ۱۳۸۰ (۲۱۸ ص.).

برداشتی منظوم از دعای ندبه / محمود رزاقی (ارم). تهران: خوش پروین، ۱۳۸۹. ۴۱ ص.

بررسی از دعای ندبه / نویسنده علی احمد موسوی واعظ. ۲۴ ص.

بررسی دعای ندبه / مؤلف علی اصغر رضوانی. - قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۶. ۴۸ ص. سلسله مباحث مهدویت. چاپ دوم: زمستان ۱۳۸۵. چاپ ششم: زمستان ۱۳۹۱.

بررسیهای علمی پیرامون دعاء ندبه / بقلم لطف الله صافی گلپایگانی. - ۱۵۶ ص. عنوان روی جلد: فروغ ولایت در دعای ندبه.

به عشق مهدی (عج): شامل قصاید، غزلیات و رباعیات به ضمیمه منظومه دعای ندبه / از محمد شائق قمی. - تهران: فواد، ۱۳۷۶. ۱۴۴ ص. چاپ قبلی: رئوف، ۱۳۷۰ و ۱۳۷۲. چاپ دوم: ۱۳۷۸.

بیداد ستیزی: ترجمه منظوم دعای ندبه / سید حشمت الله علوی. اصفهان: اقیانوس معرفت، ۱۳۹۵. ۹۶ ص.

ترجمه و شرح دعای ندبه با بیان نکات مهم صرفی نحوی و بلاغی / مؤلف مرتضی بدخشان. - قم: نشر نجبا، ۱۳۷۹. [۲۲۴] ص.

ترنم ظهور / مؤلف سید محمد باقر حسینی (حسینی اراکی)؛ با تعریض قربانعلی دری نجف آبادی. کرمانشاه: طاق بستان، ۱۳۹۷. ۱۸۲ ص.

تفسیر و شرح دعای ندبه / نوشه جعفر رفیعی. قم: یاران قائم علیله، ۱۳۸۳. ۳۶۶ ص. چاپ دوم: ۱۳۸۶.

ثواب قرائت دعای ندبه / عباس عزیزی. قم: صلاه، ۱۳۹۷. ۴۸ ص.

- جمال حضور در آیینه غیبت: شرح و تفسیر دعای ندبه / نگارش سید حسین خادمیان نوش آبادی؛ گردآوری و تنظیم منصوره میرزا جانی، نجمه حسین خلیلی. تهران: سفیدسار: مرکز تحقیقات فرهنگی طاها، ۱۳۹۳. د، [۵۵۱] ص. ویرایش و تنظیم مجتبی ضیا سعیدی. [قم]: موسسه فرهنگی انتشاراتی مشهور، ۱۳۷۹. حال هجران: شرح فرازهایی از دعای ندبه. / به کوشش سید مرتضی میر جعفری. قم: خرد آذین، ۱۳۸۹. ۲۱۶ ص.
- حدیث آرزومندی (شرحی بر دعای ندبه) / علی کریمی جهرمی. - قم: موسسه بوستان کتاب، ۱۳۹۳. ۲۴۸ ص.
- حقیقت در پرتو ولایت / مؤلف فرهاد ملا امینی. - تهران: پیام کتاب، ۱۳۹۰. ۱۰۲ ص.
- حکایت عطش (جرعه‌ای از زلال دعای ندبه) / عزیزالله حیدری. قم: کتاب جمکران، ۱۳۹۶. ۱۶۱ ص. چاپ قبلی: ویراستار رضا دیلمی. مسجد مقدس. جمکران، ۱۳۸۷.
- در انتظار خورشید: شرح دعای ندبه / مولف پری بیدکی. قم: سپهر اندیشه: نشاط، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵. ۱۶۴ ص.
- در فراق یار: دعای ندبه. [تهران]: هویزه، ۱۳۸۶. ۳۲ ص.
- درس‌هایی از دعای ندبه / تألیف عبدالحسین طالعی. تهران: نباء، ۱۳۸۷. ۵۹ ص.
- دریافتی از دعای ندبه / سید مهدی شجاعی. تهران: روزنامه همشهری: سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۶. ۳۲ ص.
- دعا گامی به سوی ظهور: دعای ندبه / علی اکبر ورمزیاری. - قم: میراث ماندگار، ۱۳۹۶. ۴۸ ص.
- دعاء الندب و توثيقه من الكتاب والسنة / التاليف والتحقيق موسسه الإمام الهادی. - قم: موسسه

پیام امام هادی علیه السلام، ۱۴۳۴ ق. = ۱۳۹۲. ۸، ۵، ۶۷۵ ص: جدول. چاپ سوم.

دعای ندبه / مؤلف هیئت دعای الندبه فی النجف الاشرف - کوفه. قم: باقیات، ۱۳۹۸.

۴۱ ص.

دعای ندبه "ندبه انتظار" / ترجمه و تدوین فرشته مسجدی. تهران: اسلامی، ۱۳۸۶.

۳۱ ص.

دعای ندبه با ترجمه مفهومی / به کوشش مصطفی هاشمی طبا، منصوره فرید؛ [با حمایت مالی] مشاوران تمشکین راد. - تهران: دستان، ۱۳۸۹. ۵۹ ص.

دعای ندبه به خط بریل / تهیه شده توسط ماهنامه بشری و جمع کثیری از نیکوکاران؛ برگرداننده به خط بریل نسرین اطیابی. - تهران: ماهنامه بشری، ۱۳۸۴. ۱۸ ص.

دعای ندبه و پاسخ به شباهات و هابیت / علی عبدالکریم الخالدی. قم: سلوک جوان، ۱۳۸۷. ۱۴۴ ص.

دعای ندبه: بر اساس قدیم‌ترین نسخه‌ها / تحقیق، تصحیح و ترجمه باقر قربانی زرین. تهران: آفاق، ۱۳۸۸.

دعای ندبه: برنامه اعتقادی - عملی منتظران نگرش و طرح نوینی از برگردان دعای پرشور ندبه / مقدمه و ترجمه محمدحسین رحیمیان. قم: دلیل ما، ۱۳۸۳. چاپ دوم: پاییز ۱۳۸۷.

دعای ندبه: روزنه‌ای به آفتاب / مقدمه و ترجمه حسن افتخارزاده سبزواری. تهران: موسسه نباء، ۱۳۷۹. ۵۴ ص. (چاپ سوم ۱۳۸۵)

زمزمه منتظران: دعای ندبه و زیارت عاشورا قم: فرهنگ اهل بیت علیه السلام، ۱۳۸۷. ۳۲ ص.

زمزمه وصال: بررسی سند دعای ندبه / تهیه و تنظیم بنیاد بین‌المللی دعا. قم:

موسسه فرهنگی انتشاراتی نقش، ۱۳۸۸. ۶۴ ص.

سخن دوست (قطعه‌های ادبی) / جمعی از نویسنده‌گان. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۶. ۷۴ ص. تهران: نشر فرزام، ۱۳۷۸. ۷۴ ص.

[۶۷] ص.

سوگنامه انتظار: (دعای ندبه) / ترجمه مجید مسعودی. قم: دلیل ما، ۱۳۸۷. ۷۲ ص. (یک قدم تا خورشید: ۵).

شرح دعای ندبه: کشف العقدہ فی شرح دعاءالندبہ / تالیف محبی الدین علوی طالقانی؛ مصحح علی اکبر غفاری. [ویراست ۲] تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، ۱۳۸۸. ۳۸۸ ص. این کتاب قبلاً تحت عنوان "کشف العقدہ: شرح دعای ندبه" به وسیله نشر صدقوق در سال ۱۳۷۰ منتشر گردیده است. شرح دعای ندبه از کتاب و سنت / بقلم علی اکبر واعظ موسوی محب‌الاسلام؛ بخط عباس شریعت خراسانی. تهران: [بی‌نا]، ۱۳۵۲. ۱۰۶ ص.

شرح دعای ندبه / مصطفی موسوی خرم‌آبادی. قم: همای غدیر، ۱۳۸۹. ۲ ج. شرح دعای ندبه. سید جلال الدین محدث ارموی. یا: کشف‌الکربه فی شرح دعاءالندبہ؛ به کوشش رضا استادی، محسن احمدی تهرانی. - قم: کتابخانه تخصصی علوم حدیث، ۱۳۹۴. ۳ ج. این کتاب که حاصل شصت سال کار علمی پیگیر نویسنده محقق است، سالها پس از رحلت ایشان چاپ شده است.^۱

شرح فراق: شرحی نو بر دعای ندبه / علی اصغر همتیان؛ با مقدمه محمد جعفر امامی - تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود: مرکز تخصصی مهدویت، ۱۳۸۷. ۲۸۰ ص.

۱. برای آشنایی بیشتر با آن رجوع شود به مقاله زیر: طالعی عبدالحسین. نگاهی به کتاب شرح دعای ندبه. فصلنامه نقد کتاب میراث. ۱۳۹۴؛ (۵): ۵۹-۶۸.

شرح فراق: منظومه دعای ندبه / سروده سید ضیاءالدین امامی فر (سید آقامیری
دزفولی). قم: رسول اعظم (ص)، ۱۳۹۴. ۸۰ ص.

شرح قرآنی دعای ندبه / محسن قرائتی؛ به کوشش حسن ملایی. قم: بنیاد فرهنگی
حضرت مهدی موعود (عج)، ۱۳۹۵. ۲۰۰ ص.

شرح مختصری از دعای ندبه / مؤلف مرتضی میر جعفری. تبریز: گلزار، ۱۳۹۳.
۷۷ ص.

شرح منظوم دعای ندبه / عبدالسلام تربتی؛ به کوشش حسین درگاهی. تهران:
رایزن، ۱۳۷۸. ۵۸ ص.

شرح و ترجمه فارسی دعای ندبه / به کوشش پیمان زاهدی. مشهد: سیمرغ
خراسان، ۱۳۸۹. ۴۸ ص.

شرحی بر دعای روح بخش ندبه / راستگردانی، فاطمه، حمایت، (۱۳۸۳ اسفند ۲۰)۱۳۸۳
شرحی بر دعای ندبه / تأليف محیی الدین العلوی الطالقانی؛ مصحح علی اکبر
غفاری. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۸۱.
۳۶ ص. این کتاب قبل از عنوان "کشف العقده: شرح دعای ندبه" به وسیله نشر
صدقوق در سال ۱۳۷۷ منتشر گردیده است

شفاءالامة در شرح دعای ندبه: به ضمیمه فرازهای از شرح زیارت عاشورا/
محمد جعفر بن زین العابدین (حاج شیخ آفاسافعی). - قم: مجمع‌الذخائر‌الاسلامیه، ۱۳۹۳.
۱۵۳ ص: نمونه

شفاء‌الغله فی شرح دعاء‌الندبه / سید محمد‌کاظم الموسوی آل طیب. - تهران: دلیل
ما، ۱۴۴۱ق. = ۱۳۹۲. ۳۹۲ ص.

شکوای سبز (۱) دریافت‌هایی از سه مناجات ندبه، شعبانیه، عرفه / مهدی شجاعی.
تهران: کتاب نیستان، ۱۳۸۶. (۱۲۸ ص).

انتشارات "کانون پژوهش فکری کودکان و نوجوانان" به چاپ رسیده است. صبح امید: دعای ندبه و دعای توسل: وجه تسمیه، شرح مفاهیم، سند و زمان دعا پیرامون مهدی موعود و دعای ندبه، اجمالی از.../ بااهتمام محمد رضا جعفری نیا. قم: احکاف: نسیم کوثر، ۳۲.۱۳۸۸ ص. چاپ مکرر.

ظهور منجی از دیدگاه قران حکیم: به همراه دعای پر فیض ندبه و ترجمه انگلیسی دعا/ به کوشش سید محمود کاظمی.-تهران: سید محمود کاظمی، ۱۳۹۷، ۱۶۰ ص. عهدا نامه حضرت ولی عصر علیہ السلام. اصفهان: کانون پژوهش، ۱۳۸۰، ۶۷ ص. فروغ ولایت در دعای ندبه/ صافی گلپایگانی. قم: دفتر تنظیم و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ لطف الله صافی گلپایگانی، ۱۳۹۲، ۱۸۴ ص. سلسله مباحث امامت و مهدویت؛ ۲. کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است. با عنوان بررسیهای علمی پیرامون دعاء ندبه نیز منتشر شده است.

قبیله رحمت (تاریخ فرهنگی رنگ خدا و دعای شریف ندبه) / شرح اسماعیل شفیعی سروستانی. تهران: انتشارات موعود عصر (عج)، ۱۳۹۵، ۱۵۹ ص. مجموعه کتاب حریم یار؛ ۵.

كشف العقده: شرح دعای ندبه/ تأليف محیی الدین العلوی الطالقانی؛ تحقيق علاء الدین علوی [تهران]: صدوق، ۱۳۷۰، ۳۶۰ ص.

گریزهای مناجات: شامل ۷۸ گریز مناجاتی از دعای توسل، کمیل، دعای ندبه/ تهیه کننده روح الله ولی ابرقویی. قم: مشهور، ۱۳۹۰، ۲۴۰ ص. منتخب النخبه فی شرح دعاء الندبه: شرح قسمت اعظم دعای ندبه/تأليف جمال الدین صهری؛ به اهتمام امید حسنی. شرح فارسی، به همراه متن عربی دعا.- اصفهان: مهر قائم، ۱۳۸۶، ۱۶، ۱۸۴ ص. ادعیه و زیارات؛ ۱۴.

منظومه دعای ندبه/ شاعر سید نورالله شنايی ديباجي. تهران: سید نورالله شنايی ديباجي، ۱۳۹۵. ۶۵ ص.

منظومی از دعای ندبه همراه با ترجمه فارسی و اشعار/ اشعار جواد کهتری.- تهران: جواد کهتری، ۱۳۹۰. ۶۴ ص.

ميراث محدث ارموي (آثاری چند درباره دعای ندبه)/ به اهتمام [و تحقیق] سید جعفر اشکوري؛ قم: موسسه علمي فرهنگي دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۳۸۴. ۳۸۴ ص. شامل سه رساله در شرح دعای ندبه.

نجوای جمعه: (دعای ندبه منظوم): در قالب چهارپاره پيوسته.../ سيدمهدي صدرالحافظي.- تهران: انتشارات منير، ۱۳۹۷. ۱۰۷ ص.

نحو احياء مجالس: دعاء الندبه/ اعداد عبدالعظيم المهدى البحرياني.- قم: موسسه عاشوراء؛ موسسه الامام محمد الجواد علیه السلام، ۱۴۲۵ = ۲۰۰۴ م = ۱۳۸۳ ص.

ندبه در فراق امام زمان علیه السلام: گذری کوتاه بر ندبه های غریبانه.../ تدوین مسجد صاحب الامر عجل الله تعالى فرجه الشریف.- تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی آمه، ۱۳۷۹. ۸۰ ص.

ندبه را بدان و بخوان به همراه شرح مختصر فرازهای منتخب/ حمید بصیرت پور. اصفهان: یاقوت سپاهان، ۱۳۹۵. ۹۶ ص.

ندبه و نشاط: شرحی بر دعای ندبه / احمد زمردیان. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱. ۷۸۹ ص. چاپ چهارم: ۱۳۹۴.

نسیم دعا: دعای ندبه همراه با تفسیر منظوم / محمدصادق محقق.- اهواز: خوزان، ۱۳۹۸. ۷۵ ص.

نشانه های ظهور در کلمات پیشوایان معصوم علیهم السلام باضمام دعای ندبه با ترجمه جدید/ تهیه و تدوین على ميرشفيعي خوانساری.- تهران: اشرفی، ۱۳۸۷. ۷۲ ص.

نوید بامداد پیروزی: فشرده‌ای از حقایق عقاید و روشی ساده در ابطال آراء
فاسد/ نوشه مصطفی موسوی.- تهران: کتابخانه صدر، ۱۳۴۷. ۵۲۲ ص.

هرگز فراموش نمی‌شوی! زمزمه متظران امام زمان(عج)/ مهدی خدامیان آرانی.

قم: بهار دلها، ۱۳۹۶. ۱۷۸ ص.

ج. مقالات:

با دعای ندبه در پگاه جمعه/ مهدی‌پور، علی‌اکبر، نشریه موعود، ش ۱۶، (مهر،
آبان ۱۳۷۸): ص ۸۹-۸۸، ۳۲-۲۸.

نگاهی کوتاه به ادعیه و زیارات مربوط به حضرت مهدی علیه السلام/ سلیمیان، خدامراد،
نشریه مبلغان، ش ۵۵، (تیر ۱۳۸۳): ۴۳ ص.

تفسیر ادبی دعای ندبه/ مصطفی آبیار. نشریه موعود، ش ۱۱۶، مهر ۱۳۸۹: ص
۳۰-۳۱، ۶۴.

۳. اشاراتی به اعتبار دعای ندبه

در نگاهی کلی باید گفت: محتوا و عبارات دعای ندبه آنچنان منطبق با مضامین
قرآنی و روایی است که در برخی از عبارات این دعا عین عبارات آیات قرآن و یا
عین کلمات معصومین علیهم السلام آمده است. گاهی به عین عبارت استناد شده، گاهی به
مفهوم و محتوا. و گاهی به برخی از کلمات مشترک و هم خانواده استناد شده
است. نمونه این جدول استنادی را غلامحسین تاجری نسب در چند مقاله زیر نشان
داده است: «مهدویت در قرآن: آیات مشترک» (سفینه، شماره ۱۰، بهار ۱۳۸۵، ص ۹۳-۱۲۵)

مهدویت در قرآن: آیات متّبع (سفینه، شماره ۱۱، تابستان ۱۳۸۵، ص ۴۷-۷۵)

مهدویت در قرآن: آیات مختص (سفینه، شماره ۱۲، پاییز ۱۳۸۵، ص ۳۷-۷۵)

عباس نوری در کتاب «مستندات قرآنی زیارت جامعه کبیره» نیز جدول و نمایه آیات در زیارت جامعه کبیره را بر اساس چهار بخش تنظیم کرده است: ۱. تفسیر ظاهر آیات ۲. تأویل باطن آیات ۳. تعیین مصدق آیات ۴. تمثیل و استشهاد به آیات.

استاد عبدالحسین طالعی به نقل از محقق فقید مرحوم علی اکبر غفاری در مورد اعتبار دعای ندبه بیان می‌دارد: اگر سند دعای ندبه به معصوم برسد فبها؛ و اگر به معصوم نرسد حداقل این است که توسط عالم دینی انشا شده باشد و اگر انشا عالم دینی باشد چند نکته قابل توجه دارد:

۱. انشای دعا از نظر شرعی مشکلی ندارد همچنان که ابن طاووس در مهج الدعوات چنین کرده و بخش‌هایی با عنوان «دعاءُ أنساتُهُ لِنفسِي» دارد.

۲. در این فرض، دعا توسط یک عالم قرن ۴ یا ۵ قمری انشا شده و به شیعیان داده شده تا به جای اینکه در نماز جمعه خطبای بنی عباس شستشوی مغزی بشوند، حداقل گرد هم جمع شده و این دعا را با مضامین و محتواهای اعتقادی بخوانند.

۳. چون در همه این دعا هیچ مطلبی خلاف عقاید حقه پیدا نمی‌شود، لذا (در این فرض) خیلی عالمنه و دقیق توسط عالم دینی انشا شده است.

با این همه گروهی از دانشمندان درد آشنا و نویسنده‌گان متعهد، به دفاع از حریم دعای ندبه پرداخته و در پاسخ به اشکال‌ها و اعتراض‌های بی‌اساس، پیرامون این دعای با صلابت، آثار ارزشمند را به تحریر در آورده‌اند که عنوانین برخی از آنها را می‌آوریم:

- انوار الولاية (آیت الله صافی گلپایگانی)

- به عشق مهدی (محمد شائق قمی)
- ترجمه دعای ندبه (مولی رفیع گیلانی)
- ترجمه وسیله القربه (علی بن علیرضا خویی)
- جمال حضور در آیینه غیبت (سید حسین خادمیان)
- درس‌هایی از ولایت (شیخ محمد باقر صدیقین)
- دعای ندبه براساس قدیمی‌ترین نسخه‌ها (دکتر باقر قربانی زرین)
- سخنان نخبه (علی عطایی اصفهانی)
- شرح دعای ندبه (محمد باقر شریعت پناه)
- شفاء للامه (محمد جعفر شاملی)
- فروغ ولایت و دعای ندبه (آیت الله لطف الله صافی گلپایگانی)
- کشف الكربه فی شرح دعاء الندبه (سید جلال الدین محدث ارمومی)
- مدارک دعای شریف ندبه (جعفر صبوری قمی)
- معالم القربه فی شرح دعاء الندبه (سید جمال الدین محدث ارمومی)
- النخبه فی شرح دعاء الندبه (سید محمود مرعشی)
- ندبه و نشاط (احمد زمردیان)
- نوید بامداد پیروزی (سید مصطفی طباطبایی)
- وظایف الشیعه (شیخ عباس علی ادیب اصفهانی)
- هدیه مهدویه (صالحی کرمانی)

۴. جدول استناد به آیات قرآن در دعای ندبه

مؤسسه امام هادی علیه السلام در قم در کتاب توثیق دعاء الندبه ارتباط بین آیات قرآن و روایات را با متن دعای ندبه نشان داده است. از جمله انگیزه‌های این مؤسسه برای تألیف این کتاب آن است که برخی آن را بی‌سند پنداشته‌اند. در حالی که بعید است

شخصیت‌های بزرگ و نخبگان حدیث شناس، دعای غیرمعتری را در کتاب‌های خود بیاورند و خواندن آن را مستحب قلمداد کنند و به دیگران معرفی نمایند. چنین کتابی در میان کتابهای مربوط به دعای ندبه بی‌نظیر یا کم نظیر است. اینک بر اساس کتاب یاد شده جدولی تنظیم شده که در پی می‌آید.

۸۳

مستندات قرآنی مخنوای دعای ندبه

ردیف	متن دعای ندبه	سورة	آیه	متن آیه	توضیحات
۱	وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَنِيهِ وَآلِهِ	احزاب	۵۶	بِأَئْيَهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلَّوْا عَلَيْهِ وَسَلَّمُوا تَسْلِيمًا	
۲	إِذَا اشْتَرَتْ لَهُمْ حَرَبَاتٍ فَإِذَا عَنْدَكُمْ مِنَ الْعَيْمِ الْمُقْبِرِ الَّذِي لَا زَوَالَ لَهُ وَلَا اضْمِحَالٌ	التوبه	۲۱ و ۲۲	يُبَشِّرُهُمْ رُؤْمُهُمْ بِرُؤْمَةِ مِنْهُ وَ رِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ..... إِنَّ اللَّهَ عِنْهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ (۲۲)	
۳		المطففين	۱۸-۲۸	عَيْنًا يَشَرِّبُ بِهَا الْمَهْرُونُ	
۴	وَأَهْبَطْتُ عَلَيْهِمْ مَلَائِكَتَكَ	قدر	۴	تَنْزَلَ الْمَلَائِكَهُ وَالرُّوحُ فِيهَا..	
۵	وَبَعْضُ حَمَلَتُهُ فِي فُلُكٍ وَنَجَّيْتُهُ وَ(مَعَ) مَنْ آمَنَ مَعَهُ مِنَ الْمُلْكَةِ بِرَحْمَتِكَ	الاعراف	۶۴	فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلُكِ...	
۶		الشعراء	۱۱۹	فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلُكِ الْمَشْجُونُ (۱۱۹)	

	وَ أَخْذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا	١٢٥	النساء	وَ بَعْضُ الْخَدْعَةِ لِتَفْسِيْكٍ خَلِيلًا	٧
	فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِي... مِنْ الشَّجَرَةِ...	٣٠	القصص	وَ بَعْضُ كَلْمَتَهُ مِنْ شَجَرَةِ تَكْلِيمًا	٨
	وَ اجْعَلْ لَهُ وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي (٢٩)	٢٩-٣١	طه		٩
	هَارُونَ أَجْنِي (٣٠) أَشْدُدُ بِهِ أَرْزِي (٣١)				١٠
	إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثْلِ آدَمَ خَلْقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	٥٩	آل عمران		١١
	آتَيْنَا عِيسَى بْنَ مَرِيمَ الْبَيْنَاتِ وَ اِيْدَنَاهُ بِرُوحِ الْقَدْسِ	و ٨٧ ٢٥٣	بقره	وَ آتَيْنَاهُ الْبَيْنَاتِ وَ أَيْدَنَاهُ بِرُوحِ الْقَدْسِ	١٢
	شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ...	١٣	الشورى		١٣
	... لَئِلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَىٰ اللَّهُ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ	١٦٥	النساء		١٤
	ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِي اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا...	٣٢	فاطر	وَ صَفْوَةٌ مِنْ اصْطَفَيْنَا	١٥
	لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا	١	الفرقان	وَ بَعْثَةٌ إِلَى الشَّقَائِقِ مِنْ عِبَادِكَ	١٦

	... قَدَّفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّغْبَ	٢٦	الاحزاب		١٧
	... عُذْتُمْ رُبُّكُمْ بِشَاهِدَةٍ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ	١٢٤	آل عمران		١٨
	هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْمُثَدَّى وَ دِينَ الْحَقِّ يُطَهِّرُهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ	٩/٣٣	التوبه الفتح /		١٩
	وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ... يَعْبَدُونِي لَا يُشْرِكُونِي شَيْئًا ...	٥٥	النور		٢٠
	وَإِذْ بَوَأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ ...	٢٦	الحج	وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ بَوَأْنَاهُ مُبَوَّأً صَدِيقٌ مِّنْ أَهْلِهِ	٢١
	إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُنْذِهَ عَنْكُمْ الرَّحْسَنُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَ يُظَاهِرُكُمْ تَطْهِيرًا	٣٣	الاحزاب	وَ قُلْتَ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُنْذِهَ عَنْكُمُ الرَّحْسَنُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَ يُظَاهِرُكُمْ تَطْهِيرًا	٢٢
	مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ	٤٧	سباء	وَ قُلْتَ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ	٢٣
	إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ	٧	رعد	إِذْ كَانَ هُوَ الْمُنْذِرُ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ	٢٤
	وَ اعْتَصِمُوا بِخَيْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَنْرَعُوا ...	١٠٣	آل عمران	وَ خَيْلَ اللَّهِ الْمُتَّيَّنَ	٢٥

٢٦	وَ لَا يُسَايِقُهُ فِي دِينٍ	الواقعه	١١٩١٠	وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ (١٠) أُولَئِكَ الْمُغَرِّبُونَ (١١)
٢٧	إِلَّا أَقْلَلَنَّ مِنْ وَقْتِ لِرْعَائِيهِ الْحُقْقُ فِيهِمْ	الرعد	٢٩	الَّذِينَ آتَيْنَا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَ لَهُمْ وَ خَسِنَ مَا بَرَّ
٢٨	وَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَمْعُولاً	الاسراء	١٠٨	وَ يَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَمْعُولاً
٢٩	صَالِحٌ بَعْدَ صَالِحٍ	النساء	٦٩	مِنَ النَّبِيِّنَ وَ الصَّدِيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ
٣٠	وَ صَادِقٌ بَعْدَ صَادِقٍ	التجهيز	١١٩	كُوُنُوا مَعَ الصَّادِقِينَ
٣١		الفرقان	٢٧	يَا أَيُّهُ الَّذِي أَخْذَتْ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا
٣٢	أَيْنَ الشُّمُوسُ الطَّالِعُهُ	الشمس	١	وَ الشَّمْسُ وَ ضَحَاها
٣٣	أَيْنَ الْأَجْنُومُ الرَّاهِرُهُ	النحل	١٦	وَ عَلَامَاتٍ وَ بِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ
٣٤	أَيْنَ الْمَعْدُلُ لِقَطْعِ ذَابِرٍ الظُّلْمَةِ	انعام	٤٥	فَقْطَعَ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
٣٥	أَيْنَ الْمُتَخَيَّرُ (الْمَسْخُدُ) لِإِعَادَةِ الْمِلَّةِ وَ الشَّرِيعَةِ	آل عمران	٨٣	أَفَعَيْرَ دِينَ اللَّهِ يَبْغُونَ

	فَلَمَّا أَحْسُوا بِأَسْنَا... فَمَا رَأَتُ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا حَامِدِينَ	١٢-١٥	الأنبياء	أَيْنَ حَاصِدُ فُرُوعِ الْغَيِّ وَ الشَّقَاقِ	٣٦
	(١٥)				٣٧
	وَأَنْوَا الْبَيْوتَ مِنْ أَبْوَاجِهَا	١٨٩	بقره	أَيْنَ يَابُ اللَّهِ الَّذِي مِنْهُ يُؤْتَى	٣٨
	فَإِنَّمَا تُلَوُّا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ	١١٥	البقرة		٣٩
	فَلَنْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الظَّرِيرَ كَفَرُوا بِإِيمَانِهِمْ	٢٩	السجدة		٤٠
	وَمَنْ قُتِلَ مَظْلومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلَاهُ سُلْطَانًا	٣٣	الاسراء		٤١
	أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْثِفُ السُّوءَ	٦٢	التعل	أَيْنَ الْمُضْطَرُ الَّذِي يُجَابُ إِذَا دَعَا	٤٢
	وَعِلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ	١٦	التحل	يَا ابْنَ الْأَنْجَمِ الرَّاهِرَةِ	٤٣
	بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبِ	١٩	الانشقاق	يَا ابْنَ السُّنْنِ الْمَشْهُورَةِ	٤٤
	وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ	٣	البروج	يَا ابْنَ الدَّلَائِلِ الْمَشْهُودَةِ	٤٥
	... عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ	١-٣	النَّبَا	يَا ابْنَ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ	٤٦
	حَتَّى تَأْتِيهِمُ الْبَيْتَةُ	١	البيتة	يَا ابْنَ الْآيَاتِ وَالْبَيِّنَاتِ	٤٧

	يَأَيُّ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ	١٥٨	الانعام		٤٨
	فَلَمْ فَلَلِهِ الْحَجَّةُ الْبَالِغَةُ	١٤٩	الانعام	يَا ابْنَ الْحَجَّاجِ الْبَالِغَاتِ	٤٩
	لَمْ تَسْأَلَنِ يَوْمَئِذٍ عَنِ التَّعْيِمِ	٨	التكاثر		٥٠
٣٢٦ ص	مِنْهُ آيَاتٌ مُحَكَّمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَ أُخْرُ مُشَاهِدَاتٍ	٧	آل عمران	يَا ابْنَ طَهٍ وَ الْمُسْكَنَمَاتِ	٥١
	والطور والعاديات ضبحا	١	طور عاديات	يَا ابْنَ الطُّورِ وَ الْعَادِيَاتِ	٥٢
				يَنْفَسِي أَنْتَ مِنْ أَثْلِ مُحَمَّدٍ لَا يُجَارِي (يُحَادِي)	٥٣
	لِيُظْهِرُهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كُرْكُرَةُ الْمُسْتَرِكُونَ	٣٣	التوبه	وَ أَذْفَتَ أَخْدَاءَكَ هَوَانًا وَ عِقَابًا	٥٤
	وَ قَبَلَ الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	٧٥	الزمر	وَ نَحْنُ نَهْوُ الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	٥٥
	وَ إِنْ يَمْسِسْكَ اللَّهُ بِصُرُّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ	١٧ ١٠٧	الانعام يونس	اللَّهُمَّ أَنْتَ كَشَافُ الْكُرُبِ وَ الْبُلُوى	٥٦
	الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى	٥	طه	يَا مَنْ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى	٥٧
	وَ أَنَّ إِلَى رَبِّكَ الْمُتَّهِي	٤٢	النجم		٥٨
	هُوَ الَّذِي يُصْلِي عَلَيْكُمْ وَ مَا لَكُمْ هُنَّ لَيْسُوا حُكْمُمِنْ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ	٤٣	الاحرار	وَ زَدْنَا بِذَلِكَ يَا رَبَّ إِكْرَامًا	٥٩
	وَ أَنْتَمُ عَلَيْكُمْ بِعَمَّتِي	٣	المائدہ	وَ أَنْتَمْ بِعَمَّتِكَ بِتَقْلِيلِكَ إِيَاهُ أَمَّا مَنْ	٦٠

	فَلَوْلَكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْتَمُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّنَ وَ الصَّدِيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ	٦٩	النساء	وَ مُرَافَقَةُ الشُّهَدَاءِ مِنْ مَلَائِكَتِكَ	٦١
	كِرَامٌ بَرَّةٌ (١٦)	١٦	عبس	وَ عَلَىٰ مِنْ اصْطَفَيْتَ مِنْ آتَاهُهُ الْبَرَّةَ	٦٢
	فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ	٤	الشعراء	وَ أَذْلَلْنَ يَهُ أَعْدَاءَكَ	٦٣
	فَلَمَّا آسَفُونَا اتَّقْهَنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ	٥٥	الزخرف	وَ امْتَنَّ عَلَيْنَا بِرِضَاهُ	٦٤
	وَ هُوَ الرَّاحِمُ الرَّاجِحُ	٦٢	يوسف	يَا أَرْحَمَ الرَّاحِحِينَ	٦٥